

Gospod stotnik

Sanje so lahko lepe ali grde, nejasne ali zelo žive, lahko ostanejo v domišljiji, marsikdaj pa se lahko zgodi tudi, da motivi iz naših sanj temeljijo na resnici ali pa postanejo resnica. Cankar je v črtici Gospod stotnik predstavil svoje sanje kot senco prave resnice, kot nejasno podobo resničnega sveta, zavito v naše razmišljanje in občutenje.

Črtica spada v zbirko Podobe iz sanj, kar prav tako nakazuje, da so podobe vzete iz sveta sanj, ki pa temeljijo na resničnih zgodovinskih dogodkih iz prve svetovne vojne. Cankar nas sooči s podobami groze in trpljenja. Skozi umazano okno, ki predstavlja zamegljenost sanj in zavito resničnost, vidimo nejasno sliko mladih in močnih fantov, ki stojijo v vrsti na umazanem temačnem dvorišču, medtem pa jih gospod stotnik sprašuje o njih in njihovih družinah. Stotniku ne vidimo v obraz, v nasprotju z vojaki, ki so lepi in mladi, je stotnik koščen, krevljast, skrivnosten in temačen. Sprašuje jih, kdo jim je še ostal živ. Ne vpraša vsakega, izbira najmočnejše in najlepše, hodi od enega k drugemu in si zapisuje njihove odgovore. Vsak, čigar odgovor si stotnik zapiše, prebledi. Vojaki se zavejo, da svojih sorodnikov ne bodo več videli. Ko opravi z izpraševanjem, se stotnik obrne proti pripovedovalcu, ki vidi grozno podobo lobanje. Gospod stotnik, ki je bil do konca črtice le nekakšna temačna in nejasna pojava, postane simbol za smrt, ki pošilja vojake v vojno.

Osrednja tema črtice je smrt, podoba gospoda stotnika pa je pravzaprav alegorija smrti. Pripoved je zavita v temačnost in grenkobo, kar nam vzbuja opis umazanega in temnega okolja s simbolom črnikastega prahu. Metaforika je polna fantastičnih in grotesknih podob. V črtici niso tako pomembni dogodki, ampak bolj intimno razmišljanje in vzdušje. Zamislimo se nad človekovo duhovnostjo, črtica nam da misliti o ideji nove človečnosti in bratstva ter koliko je vojna res vredna vsega trpljenja. Ljudje smo lahko precej zlobna bitja, kar pa ni potrebno, saj lahko živimo vsi kot bratje v sožitju.